

Z vystoupení poslanců KSČM

K vyslovení souhlasu s ratifikací Komplexní hospodářské a obchodní dohody mezi EU a Kanadou (tzv. CETA), druhé čtení

Nezbavujeme se České republiky!

STANISLAV GROSPÍČ,
MÍSTOPŘESED A ÚSTAVNĚ-PRÁVNÍHO VÝBORU

Je třeba, aby zaznělo ještě upozornění, které rovněž má své hluboké opodstatnění a může se dotknout více než čtyř milionů lidí v zaměstnaneckém poměru v ČR, výrazně části zaměstnané ve veřejném sektoru a ve službách. I tam smlouva CETA nepředvídatelně může zcela přestavět prostředí, v jakém jsou veřejné služby poskytovány, a může změnit zcela podmínky práce tak, že to může mít negativní dopady právě na onu skupinu zaměstnanců. To není dobře. Neobstojí ani argument, že se teď nacházíme v období určité hospodářské ekonomické konjunktury a že není čeho se obávat, naopak je třeba uvolnit pracovní právo a přinést větší pružnost, aby si firmy mohly vybírat a lidé nebyli vázání. Myslím si - a někdy v roce 2008

to tady řekl kolega Kalousek, když komentoval tehdy nastupující hospodářskou krizi - že se s tím nemá dělat nic, protože trh, a to bychom měli my, členové KSČM vědět, se s tím musí vypořádat sám, protože to je zákonitost společenského systému, který tu je. Právě ta zákonitost může řadě lidí přinést tíživou sociální situaci.

Není tajemstvím, že hospodářská a obchodní smlouva CETA je sice smlouvou mezi Kanadou a Evropskou unií, potažmo jednotlivými členskými státy s omezenou suverenitou v rámci EU, ale ve skutečnosti jde o smlouvu mezi těmito státy a obchodními korporacemi, aby některé státy své kvalitativní a bezpečnostní požadavky zmírnily, nebo rovnou odstranily. A ono to je v kontextu celé té liberalizace, kterou nám servíruje EU, a nutí nás v jednotlivých odvětvích, včetně pracovního práva, ji přijímat.

Proč nesouhlasí zaměstnanci a odbory

Proti CETA se staví zejména zaměstnanci a odborové organizace. Obávají se, že dohoda neúměrně posiluje právě velké korporace, ohrožuje standardy kladené na kvalitu životního prostředí nebo pracovního práva. Velmi kritizovaný je zvláště tribunál pro řešení investičních sporů. A to bychom neměli pomítnout. Tady je velká intervence do suverenity, aspoň té zbývající, národních států, členských států unie, tedy i ČR. V případech, kdy investor žaluje stát - zde nastupuje úloha tribunálu pro řešení investičních sporů, nikoli soudů národních států nebo soudů v rámci EU - za poškození svých zájmů či neplnění oprávněných očekávání, který dohoda zavádí. Tento bod je jistou inovací arbitrážní dohody zaváděné v mezinárodních smlouvách a vytváří zvláštní institut soudní moci mimo existující soudní systém jak EU, který často kritizujeme, ale i členských států. Stojí tedy za zvážení, zda chceme takovýto model, chceme zde budovat třetí soudní instituci, nebo ne. Myslím si, že to nic dobrého nepřinese a není to v zájmu ČR.

Tribunál a mechanismus jeho činnosti představují jednu z nejkontroverznějších částí dohody. Když se smlouva projednávala v EP nebo v národních parlamentech, řada členských států tento mechanismus odmítala s poukazem na to, že EU a její členové jsou právními státy s vyspělým nezávislým soudnictvím. Poukazovala i na to, že zřízení tohoto soudu naruší princip obecně platného práva a princip rovnosti vůči právu. A to je velice závažný argument. Tady nezaznělo, a čekal bych, že od vlády zazní, že řada členských států EU si právě v této části chce vyjednat určitou exkluzivitu, že se na ně tato instituce nebude vztahovat, anebo bude působit pouze subsidiárně. Jak upozorňují právní analýzy, které si vyžádala i řada evropských odborových svazů, zatím bude chráněno právo investorů i na případné budoucí zisky, pracovní a environmentální právo bude pod tímto tribunálem naopak oslabeno, institut zpochybnuje i prestižní právo, našli bychom v každém státě nějakou stavovskou komoru, kde se lidé právně vzdělání obávají těchto kroků.

Německá soudcovská unie konstatovala, že názor a soudy členských států EU nejsou schopny investorům poskytovat efektivní právní ochranu, je spojována s návrhem na ustavení právě onoho mezinárodního investičního soudu a postrádá oporu v již zjištěných skutečnostech. Jako bychom tedy my a Kanada nemohli být právními státy, zatímco smlouva typu CETA je špatná filozofie a přístup k mezinárodnímu obchodu je posvěcován jako zcela legální. Současné smlouvy totiž kladou důraz především na spolupráci v ekonomické oblasti, ale onen možný negativní dopad smluv na civilní obyvatelstvo, v tomto případě třeba i na zaměstnance, i na ono zmiňované životní prostředí. Vážné je, že soulad smluv se zásadami udržitelného rozvoje a další problémy, které už dávno nemůžeme sledovat, jsou odsouvány jak v Kanadě, tak v USA na vedlejší kolej a nejsou prioritou těchto zemí.

Občané jsou stále víc odsouváni do pozadí

Ekonomizace politiky v této souvislosti nepočítá s hodnotami, které nelze vyjádřit v číslech, stále více zbavuje občany podílu na moci a je to způsob, který vyčítáme řadě autoritářských států, ale pak je bez váhání touto smlouvou budeme implementovat do českého právního řádu. A to za situace, kdy tu chybí zákon o obecném referendu, který KSČM několikrát předkládala, ale tato sněmovna ho odmítla, a stejný osud postihl i vládní návrh zákona, kdy koalice neměla sílu a vůli se jím zabývat

Hana Aulická Jírovcová

Zleva Milada Halíková, Alena Nohavová, Miroslav Opálka a Jiří Dolejš

a sama ho odsunula. Možná by bylo dobré, kdyby o smlouvě jako CETA mohli rozhodovat sami občané ČR přímo a nebylo to zase o nich, ale bez nich.

Často se diskutuje otázka suverenity. Obava odborů a zaměstnanců z generalizace pracovního práva, které bude vnucováno na základě přijetí smlouvy CETA, je podložena obavami, že kterýkoli stát včetně ČR, když se zaváže smlouvou CETA k jejímu plnění, vzdá se ve jménu liberalizace všech svých regulačních zásahů, které mu právní řád zatím dává, do veřejných služeb. A to po celou dobu platnosti této smlouvy, pokud nebudou uveřejněny v tzv. negativním seznamu. Ale o tom se raději nehovoří, a strany v něm vyjmenovávají služby, u nichž si vymíní tu či onu formu regulace. Všechny ostatní služby budou považovány automaticky za liberalizovatelné, tudíž budou vyjímány z jurisdikce českého právního řádu, anebo bude ČR tlačena k tomu, aby jej liberalizovala a snižovala domácí standardy.

Ríkám to i v kontextu toho, že jsme více než rok projednávali ve sněmovně snahu o rozsáhlou novelizaci zákoníku práce, kterou KSČM kritizovala, protože si myslíme, že šla nad rámec původních myšlenek, načtením řady pozměňovacích návrhů byla vyryta podstata novelizace a mohlo to vážně ohrozit spektrum ochrany zaměstnanců a pracovních standardů, které jsou v ČR. Jestliže přijmeme smlouvu CETA, tato liberalizace bude znovu na stole, protože tato smlouva ji bude přímo vyžadovat v realitě tvrdé praxe. Měli bychom se tedy zamyslet, nepřijímat smlouvu CETA a zvážit její skutečné dopady do všech oblastí života naší společnosti, ale zejména proto, abychom se nezbavovali ČR.

Evropa opustila výběrový princip

LEO LUZAR,
ČLEN ZAHRANIČNÍHO VÝBORU

Zazněly tady problémy s pracovními silami a přísunem migrace a vzbudilo to velký smích ze strany pravice. Nevím, jestli kolegové znají plán EU na přísun pracovních sil z třetích zemí. Kanada je třetí země, to není členský stát EU. Evropa v roce 2000 přijala plán, že do roku 2030 by měl narůst počet migrantů z třetích zemí, mluvím o legálních migrantech, výběrovým způsobem až o 20 milionů. Ten plán existuje, má své pořadové číslo a funguje v materiálech EU.

V roce 2016 se EU rozhodla, že tento její projekt, který má bránit vylidňování unie, tzn. úbytku pracovních sil, rozšíří i o novou vlnu migrace. Jinými slovy - zahrne migranty, kteří už v Evropě jsou a kterých se nemůžeme zbavit - to už Německo zkoušelo a nyní přiznává, že se je nedaří vystěhovávat, do tohoto programu a vyčlení na to obrovské prostředky, které v tom projektu už jsou alokovány. Ty prostředky míří hlavně do jazykového a pracovního vzdělávání, do zdravotnictví pro tyto lidi, o kterých Evropa předpokládá, že obohatí její vnitřní pracovní trh. Jedná se o pracovníky z třetích zemí - migranty.

Evropa opustila výběrový princip, tj. že si bude vybírat pracovníky, které potřebuje, a přijala princip obecný. Když už tu jsou, tak to vyřešíme těmito penězi. Půl milionu korun, které máme dostat za každého přijatého migranta, nebo ekvivalent v euru, nejsou peníze, které dostaneme jako dárek za to, že někoho přijmeme. To jsou peníze na dorovnání sociálních rozdílů těch příchozích, aby nechtěli do Německa či do Švédska, kde jsou sociální dávky vysoké. Jde o pokrytí rozdílu, aby u nás mohli dostávat tytéž dávky jako v Německu nebo ve Švédsku, a zůstali u nás. V protokolu se už neříká, jak dlouho tyto dávky budeme muset poskytovat. A jak vysvětlíme našim důchodcům, kteří tu celý život pracovali a mají nárok na zasloužený důchod, že člověk, který sem přijde, nevíme o něm skoro nic, dostane větší dávky v pomoci než důchodce? To se Německa netýká, německé důchody jsou vyšší. Odbočil jsem, ale mě opravdu iritoval smích zprava.

V prvním čtení jsem používal studii dopadů uzavření komplexní dohody. Je to oficiální materiál umístěný v našich datových službách, který máme jako podklad k tomuto materiálu. Tato analýza je docela podrobná, není ani pozitivní, ani negativní, je objektivní. Hodně hovoří o tom, jak tuto smlouvu chápat, když se na ni dívají odborníci, kteří dostali za úkol, aby ji zhodnotili. Už z této smlouvy vyplývají docela závažné věci. Nekonstatují, upozorňují, aby si ten, kdo to čte, udělal obrázek. To je jedna ze základních věcí, které bychom si měli prodiskutovat.

Včera jsem hovořil o konkrétních výhradách, které zaznívaly při projednávání tohoto materiálu ve státech Evropy, a jak se tyto státy Evropy s nimi vyrovnaly v rámci svých připomínek a dodatků. Jak se s tím vyrovnala ČR? Neříkám, jestli dobře, nebo špatně. Upozorňuji na to, že tyto státy v této vynikající obchodní příležitosti pro Evropu spatřovaly ohrožení vlastních národních zájmů, proto si tam daly podmínky. Kdyby tady platilo to, co zaznělo z úst ministra financí, jak je dohoda obchodní, že nechápeme, jak korporace to s námi myslí dobře, jak tu chtějí otevřít volný trh, abychom měli práci a zbohatli jsme, tak se ptám: těch 27 nebo 26 států mimo nás to chápe jak? Že si podmínky dávají

na zářijové schůzi sněmovny

a tvrdě je vyžadují. Je to otázka k diskusi, u projednávání jsem nebyl. Proč asi diskutuje celá Evropa? Ale náš hlavní mediální proud trochu míjí debaty, které se v Evropě k CETA odehrávaly, o TTIP jsme viděli jednu demonstraci, 300 tisíc lidí prošlo Německem, rychle to proběhlo ve zprávách. Ale i k CETA demonstrace byly po celé Evropě.

Proč mezinárodní smlouva o byznysu budí takové emoce?

V parlamentu jsme měli desítky dvoustranných, vícestranných smluv. A probíhaly absolutně hladce. Vás nikdy nezaujalo, proč to vlastně vzbuzuje v lidech tyto emoce? Tady mi někdo říká: Protože to oslabí vliv Ruska. Tak potom všichni, co říkají, že to je smlouva o byznysu, nám lžou, protože to je byznys pouze jako, ale je to na oslabení vlivu Ruska. Tak to klobouk dolů. Jestli toto je jako konspirační teorie, která tady zaznívá, a někdo se jí řídí a ještě říká: Léty ověřená. To nevím. Ale nesluší se komentovat výroky, které zaznívají na půl úst a bez mikrofonu.

Největší emoce v rámci této smlouvy vzbuzuje právě onen systém pozitivní - negativní, a to, jak se budou vymáhat investiční spory. To je absolutní novum. Evropa toto novum chce brát jako svůj směr do budoucna v rámci mezinárodních smluv. Ale není to pravda. S Japonskem to neudělala. A to je podstatně významnější partner EU než Kanada. Už vycouvali z těch návrhů. Zůstává to dnes, pokud budeme brát TTIP jako mrtvou, jedině v CETA. Momentálně. Evropa dala zpátečku. Ale CETA už je v běhu. Dát teď zpátečku je problém. Tak dle mého názoru byrokrati v Bruselu se modlí za to, aby z toho náhodou nevzniklo něco negativního, co by je mohlo silně poškodit. To, co chci teď říci, vám možná pomůže pochopit jejich myšlení, když to tvořili.

To převzalo ministerstvo i pan předkladatel, když bude vystupovat na závěr a už nebudeme na to moci reagovat. Předpokládám, že bude hovořit o tom, že přece tato smlouva nemůže myslet na všechno. Problém ovšem je, že to, co dodatečně budeme moci, půjde do té komise, společného orgánu, složeného z kanadských a evropských úředníků, které možná určíme, ale určitě ne volených, kteří budou rozhodovat, co ano a co ne. A jaké je naše slovo v rámci Evropy? Kolegové z pravice tleskají této smlouvě jako jeden muž. A jak se dívají na jejich snahu po debyrokratizaci Bruselu? Touto smlouvou dávají Bruselu obrovskou moc rozhodovat, co kterému členskému státu v rámci jeho ochrany přísluší a co ne.

Náš parlament ztratí možnost hájit zájmy na našem území

Paradoxní je, že my uměle zřídíme nezávislý soudní tribunál, ale má tento titul, budou tam jmenováni soudci atd. Mimo jiné, to jmenování je docela zajímavé. Budou jako zástupní rozhodci v této věci, ale nebudou rozhodovat podle svého vědomí a svědomí a konkrétního případu, který rozhodují, ale podle rozhodnutí a výkladu této smíšené komise. To je paradox. Já jsem si myslel, že nezávislý rozhodce rozhoduje podle svého vědomí a svědomí. A když náhodou rozhodce je ve svém rozhodnutí nepřesvědčivý, tak se jednotlivé skupiny, žalovaný, žalobce apod. obrátí na soud. A soud pak, ať národní nebo mezinárodní, stvrdí to rozhodnutí. Tak by to mělo fungovat.

Hana Aulická Jírovcová a Miroslav Opálka

myslíte, že tím, že toto schválíme, aniž by tam byly všechny právní náležitosti vyžadované EU, tak se bojím, že se dostáváme na velice tenký led ratifikace této smlouvy v ČR, jejího schválení.

Jsme zase jenom ovce, které poslouchají nadnárodní zájmy?

HANA AULICKÁ JÍROVCOVÁ, ČLENKA SOCIÁLNÍHO VÝBORU

Já bych pana ministra opravdu vyzvala, aby nám na některé závažné otázky odpověděl. Byla bych ráda, kdyby vstoupil do diskuse, protože mám obavy, že v závěrečných slovech už nebude možnost nějaké argumentace. Tady bylo řečeno mnoho závažných argumentů, které možná některé z vás stále nezajímají, ale pro občany ČR jsou to dopady, které opravdu můžou ovlivnit jejich životy, ať už je to v rámci zaměstnávání a vůbec snížení ochrany zaměstnanců, nebo možnost toho, aby se zaměstnávali lidé, kteří nejsou občany naší země, ale budou účelově dodáváni na práci v České republice. My se teď zrovna pyšníme tím, že máme nejnižší nezaměstnanost, a naopak budeme dělat všechno pro to, abychom si tu nezaměstnanost zvyšovali.

Dovolte mi tedy jen shrnout oblasti, kterých se to opravdu týká, ať už jsou to finanční služby, obchod se službami, veřejné služby, je to i domácí regulace, znamená to, že můžeme vstupovat nebo vůbec regulovat jako stát určité oblasti, duševní vlastnictví, zemědělství, pracovní právo, klima, energie atd. Opravdu bychom se měli zamyslet nad tím, co řekl kolega Leo Luzar, aby se vrátila tato smlouva předkladateli a přinejmenším byly sděleny nebo vyargumentovány naše obavy, což se zatím nedělo. A stále si myslím, že by to mělo být projednáno i v dalších výborech, nejenom zahraničním, protože to opravdu má dopady v mnoha oblastech pro ČR. Jde o to, abychom znovu přehodnotili celou smlouvu, dostali potřebné informace a myslím si, že i naši občané mají pocit, že my jsme někde na chvostu v rámci EU a naši zástupci vlastně ani neumějí vyjednávat o našich zájmech, proto se s námi pomalu nikdo nebaví, a jsou tam především zájmy Francie, Německa. To jsou ti silní a diktují, jak má vypadat Evropská unie, a domlouvají i jiné záležitosti se zeměmi mimo EU. Bohužel opravdu vnímáme ze zahraniční politiky to, že zástupci ČR nemají dostatečnou sílu na to, aby se něco změnilo. Pokud tuto dohodu schválíme, jsme zase jenom ovce a posloucháme nadnárodní zájmy, nadnárodní korporace, které však nemají zájem o občany naší země.

Dvoustranu připravila Marie KUDRNOVSKÁ

Vojtěch Filip, Pavel Kováčik a Alexander Černý při jednání klubu KSČM

Pohled do lavic poslanců a poslankyň KSČM

V CETA tomu tak není. Výkladem smlouvy je pověřena smíšená komise a jejím rozhodnutím je rozhodce, soud, nebo jak to nazvete, povinen se řídit. Čili když mu přijde žaloba nadnárodního koncernu na stát, že přišel o zisky, anebo hrozí, že přijde o zisky - tato komise rozhodne, jestli je v zájmu ČR - my ten zájem budeme předkládat jako národní parlament, jestli je to o oprávněných zájmech EU a Kanady, protože tam budou zastoupeny obě dvě skupiny stejně. A rozhodnutí této komise bude nadřazeno našim názorům na tuto věc. My tedy jako národní parlament ztratíme možnost hájit zájmy na našem území, protože v těchto investičních sporech bude nadřazen výkladový názor komise dokonce i nad názor toho »nezávislého« rozhodčího soudu. To je problém, který vzbuzuje největší emoce - národní státy se zbavují jediné možnosti, jak ovlivňovat ekonomiku, hospodářství v nadnárodních záležitostech. To nikdo nevyšvětlil, je to k zamyšlení, a to je jediný argument, který zaznívá.

Já se však chci zaměřit na věc, která mě trápí. Dal jsem si dost práce nastudovat tuto materii a narazil jsem na to, že ministerstvo se odvolává na článek 19.1, který ve smlouvě je, a odvolává se na přílohu 19.1 a 19.4, která má být součástí materiálu a má hovořit o tom, že ministerstvo obrany je vyňato z regulí transparentnosti výběrových řízení. Ta odvolávka tam je. A jsou to výjimky pro Kanadu, ne pro EU. To mě zarazilo, ale říkal jsem si, asi jsem to přehlédl.

Vraťme smlouvu předkladateli

Už tu vícekrát zazněl systém projednávání v Belgii, která si vymohla určité výjimky. Hledal jsem v materiálu. Když jsem si to porovnal s tím, co mi říkal kolega z europarlamentu, začal jsem o tom přemýšlet a navrhl jsem procedurální hlasování. Přechtu vám jeho znění. Potom bych rád, abychom o něm hlasovali. Já jsem totiž nenašel všechny materiály, které jsme měli jako národní parlament dostat. Za KSČM mohu říci, že požadujeme hlasovat o vrácení smlouvy předkladateli. To je to procedurální hlasování. A důvody. Jelikož předkladatel předložil smlouvu CETA bez interpretativního nástroje a dalších doplňků, Evropská komise přitom tvrdí, že interpretativní nástroj je integrální součástí CETA, český parlament nemá všechny informace pro relevantní posouzení této smlouvy. Jedná se o závažné doplňky, které si např. valonští představitelé vymohli zejména v oblasti urovnání investičních sporů. Vše je řešeno úpravami několikastránkové doprovodné právně závazné deklarace - tu jsem bohužel nenašel. Měli jste vy všechny podklady k rozhodnutí? Právě výjimky toho nejvíce problematického v materii, kterou máme k prostudování, tam dle mého názoru chybí. A mě by opravdu zajímaly výjimky ze soudního nebo přezkumného investičního ochrannářského sporu, který tam je. Proto bych rád, aby pan předsedající nechal procedurálně hlasovat o tom, že vraťme předkladateli tuto smlouvu. Pokud bude doplněna o tyto doplňky, o kterých Evropský parlament tvrdí, že jsou nedílnou součástí smlouvy, nic nebrání tomu, aby nám byla znovu předložena, popř. kolegům v novém parlamentu, a byla projednána a schválena. Měli bychom k tomu přistoupit se vši vážností. A jestli si